

Міністерство освіти і науки України  
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»  
Голова приймальної комісії  
Рівненського державного  
гуманітарного університету  
проф. Р.М. Постолюкський  
«29» березня 2019 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ  
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ  
МИСТЕЦТВО)»**  
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»  
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня)  
бакалавра, спеціаліста, магістра

Схвалено вченою радою Інституту мистецтв РДГУ  
Протокол №2 від «26» лютого 2019 р.

Голова вченої ради  
Інституту мистецтв РДГУ  проф. Я. В. Сверлюк

Розробники: доц. Крижановська Т. І.  
доц. Гумінська О. О.  
доц. Івченко О.Л.

Рівне - 2019

**Програма фахового випробування зі спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / Т. І. Крижановська, О.О.Гумінська, О.Л.Івченко – Рівне: РДГУ, 2019. – 12 с.**

**Розробники:**

**Крижановська Т. І.**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ;

**Гумінська О. О.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ.

**Івченко О.Л.**, доцент, завідувач кафедри гри на музичних інструментах.

**Рецензент:**

**Григорчук І. С.**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри пісенно-хорової практики

Програма фахового випробування для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних професійних компетенцій, критерії оцінювання знань вступників, рекомендовані літературні джерела, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданнях кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання (протокол №2 від 12.02.2019 р.) та кафедри гри на музичних інструментах (протокол №2 від 12.02.2019 р.)

## **ЗМІСТ**

<b>ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА</b>	<b>4</b>
<b>ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ</b>	<b>6</b>
<b>Методика музичного виховання</b>	<b>6</b>
<b>КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ</b>	<b>10</b>
<b>СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</b>	<b>11</b>
<b>ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС</b>	<b>12</b>

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування зі спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра включає питання з методики музичного виховання, що відповідають змісту підготовки фахівців ступеня бакалавра за освітньою програмою зі спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» і передбачає комплексну оцінку знань, умінь і навичок щодо їх використання під час розв'язання професійних завдань майбутньої професійної діяльності.

Програма складається з пояснювальної записки, в якій розкриваються мета вступного випробування, вимоги до рівня підготовленості вступника, порядок проведення вступного випробування, порядок оцінювання відповідей вступників; зміст тем та питань вступного випробування; критерії оцінювання знань вступників; надається список рекомендованої літератури, інформаційний ресурс.

**Мета фахового випробування** полягає у перевірці рівня фахової компетентності вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра.

### **Вимоги до підготовленості вступника.**

#### Вступник повинен знати:

- основи загально-фундаментальних дисциплін в об'ємі, необхідному для вирішення виховних, навчальних, науково-методичних і організаційно-практичних дій;
- теорію і методику музичного виховання;
- теоретико-методичні основи організації музично-виховного процесу з дітьми шкільного віку; основи планування, педагогічного контролю та обліку навчально-виховного процесу.
- форми і методи організації музичного навчально-виховного процесу у позаурочній діяльності;
- інновації в галузі сучасної музичної освіти;
- понятійно-категоріальний апарат музичної педагогіки.
- зміст програм дисциплін «Музичне мистецтво, «Мистецтво» для загальноосвітніх навчальних закладів;
- закономірності виконавської діяльності;
- основи науково-дослідної діяльності вчителя музичного мистецтва.

#### Вступник повинен уміти:

- використовувати отримані знання з теорії і методики музичного виховання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- планувати, проектувати, конструювати та організовувати музичний освітній процес, керувати ним та оцінювати його результати, добирати форми, методи та засоби здійснення освітнього процесу у закладі освіти;
- пропагувати кращі зразки музичного мистецтва,
- сприяти розвитку музичної культури (суспільної та особистісної);
- володіти музичним інструментарієм відповідно до профілю підготовки, основними виконавськими навичками, читати з нотного листа, транспонувати музичний матеріал, створювати акомпанемент;
- оперувати професійною термінологією, демонструвати готовність до організації освітньо-виховного процесу у закладі освіти на рівні сучасних вимог.

### **Порядок проведення вступного випробування.**

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних

завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час фахового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними) та порушувати процедуру проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

#### **Порядок оцінювання відповідей вступників.**

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

## **ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

### **МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

#### **Музика в системі мистецтв: виразні, освітньо-виховні можливості**

Музика як мистецтво, що відображає дійсність і впливає на людину з допомогою особливо організованих за часом звучання (ритм) і висотою (мелодія, лад) звуків. Вплив музики на емоційний та духовний світ людини, здатність викликати думки та асоціації, народжуючи в уяві образи, які є особливим відображенням оточуючого світу. Специфічні особливості музики: мелодія – думка, що генетично пов'язана з інтонацією людської мови; лад, ритм, метр, гармонія, тембр – засоби створення музичного образу.

Музичне мистецтво – незамінний і могутній засіб формування особистості: емоційної сфери, культури почуттів, моральних норм, позитивних рис характеру, високоморальних потреб, ідеалів, цінностей, естетичного смаку та естетичних потреб.

Музичне мистецтво як засіб формування здатності сприймати, розуміти, інтерпретувати й оцінювати твори мистецтва, розвитку музичних здібностей, творчої активності, творчих здібностей (уяви, фантазії, імпровізації та інтерпретації), пізнавальних процесів (уваги, пам'яті, мислення), виконавських здібностей, здатності до художньо-творчої реалізації. Розширення кругозору, пізнання краси в житті та мистецтві, осягнення зв'язків музики з життям, жанрової, інтонаційної та процесуальної сторін музичного мистецтва, пізнання художніх цінностей, формування системи знань про сутність, види та жанри мистецтва, особливості музичної мови, збагачення емоційно-естетичного досвіду.

#### **Основні етапи становлення вітчизняної музично-виховної системи**

Три напрямки музичного мистецтва древньої Русі, починаючи з XI ст.: провізантійський, запозичення музики, текстів для церковних обрядів та домашнього вжитку з Візантії; антиподний, запозичення лише текстів з Візантії; демократичний музично-естетичний напрямок, створення самобутнього руського мистецтва.

XII-XV ст. – створення вокально-хорової школи на національній основі. Система навчання ладо-інтонаційна (відносна). Значення народних та братських шкіл у поширенні музичної грамотності й професіоналізму в Україні. Акапельний хоровий спів на ладо-ступеневій основі як основний вид музикування. Церковний спів. Псалми і канти у розвитку світського пісенного жанру.

Методичні положення в галузі методики музичного виховання у роботі М.Ділецького (близько 1630-1690 рр.) «Грамматика музикальна». Основа – стара церковно-ладова із застосуванням гексахордової системи. Наочні посібники, вокальні вправи, творчі завдання. Відкриття у Глухові спеціальної музичної школи з підготовки кваліфікованих співаків-регентів, приєднання її до Придворної капели в Петербурзі.

#### **Педагогічні ідеї представників школи М.Лисенка (К.Стеценка, М.Леонтовича, Ф.Колесси, В.Верховинця)**

Педагогічна діяльність та репертуарно-методична спадщина українських композиторів-класиків. М.Лисенко як основоположник шкільного репертуару на фольклорній основі, автор перших українських дитячих опер. М.Леонтович та основні методичні положення навчання співу, вивчення музичної грамоти. Методика навчання співу, прийоми оволодіння нотною грамотою у практиці та спадщині К. Стеценка. Я. Степовий як автор пісенних збірок. Поєднання різних видів діяльності (співу, рухів, драматизації, гри) у розвитку музикальності за В.Верховинцем. «Шкільний співаник» Ф. Колесси та педагогічні принципи поступовості, послідовності у розвитку музичних здібностей.

#### **Шляхи творчого розвитку школярів в музичній діяльності**

Напрямки учнівської творчості: літературний, образотворчий, театральнo-драматичний, музичний. Уявне та реальне експериментування з виразними засобами, імпровізації та різноманітні спроби створення музики. Зацікавлення винаходом власної інтерпретації музичного твору, підголосків і варіантів наспіву, власного варіанта інсценізації пісні, власного елементарного інструментального супроводу, власної вправи для розспівування тощо.

### **Позаурочна музично-виховна робота в ЗНЗ**

Форма позаурочної виховної роботи як конкретний спосіб організації їх відносно вільної діяльності в школі, їх самодіяльності при педагогічно доцільному керівництві дорослих.

Позаурочні форми музично-виховної роботи як продовження уроків музичного мистецтва. Наступність позаурочної роботи із загальною спрямованістю уроків, метою та основними завданнями музичної освіти. Загальні принципи організації занять у системі позаурочної освіти: добровільність, змістовність, різноманітність.

Напрямки музично-виховної діяльності (класичний, народний, сучасний, слухацький, виконавський, творчий).

### **Видатні представники зарубіжної педагогіки, основні положення окремих методичних систем**

Ритмічна гімнастика та розвиток музикальності в педагогічному досвіді Еміля Жака-Далькроза (1865-1950), швейцарського музиканта-педагога, композитора, піаніста і диригента, організатора і керівника Інституту ритмічної гімнастики в Хеллерау (біля Дрездена). Вносячи порядок у рухи дитини, виховуючи в ній почуття ритму, ми цим самим готуємо її до життєвої і, зокрема, музичної діяльності.

Система дитячого музичного виховання та творчий розвиток дитини за Карлом Орфом (1895-1982), австро-німецьким композитором та педагогом. В основі його музично-педагогічної концепції – система комплексної музичної діяльності, яка ґрунтується на поєднанні рухів, співу та гри на спеціально створених дитячих інструментах. Головна мета музичного виховання – формування творчої особистості учня.

Масова музична грамотність школярів у педагогічному досвіді Золтана Кодая (1882-1967), угорського композитора, вченого-фольклориста й педагога. «Музичне виховання не може опиратися тільки на розвиток музичних здібностей. Мета його – взяти на себе частину завдань всебічного формування особистості дитини».

### **Сучасні підходи до уроку музики, основні вимоги, загальна характеристика форм музичної діяльності школярів**

Принципи навчання (дидактичні принципи) як основоположні ідеї, що пронизують собою всю систему науково-дидактичного знання. Врахування дидактичних принципів навчання – науковості, доступності, систематичності, наочності, - на уроках музичного мистецтва.

Специфічні принципи навчання: принципу єдності емоційного і свідомого; принцип єдності художнього і технічного, (художнє (ціль) увесь час висвітлює технічне (шлях до мети), коли робота над технікою разом з тим є й роботою над художністю (виразністю, образністю); принцип комплексності.

### **Проблеми музичної освіти та виховання на сучасному етапі**

Музичне виховання у загально педагогічному контексті належить до системи обов'язкової виховної роботи сучасної української загальноосвітньої школи. Завдання музичної освіти як складової педагогічної науки полягає у виявленні закономірних зв'язків між змістом навчання, роботою вчителя й діяльністю учнів. Ці зв'язки повинні працювати на позитивний результат у навчанні, сприяти залученню учнів до активної творчої діяльності в різних видах музикування та розвитку індивідуальних музичних здібностей кожної дитини.

### **Новітні технології навчання в музичній педагогіці**

Інноваційні пошуки гуманізації навчання і виховання школярів на сучасному етапі розвитку української шкільної освіти. Предметна специфіка дисциплін художньо-естетичного циклу у застосуванні традиційних технологій (трансляційних, інформаційних, репродуктивних) та інноваційних технологій. Види новітніх технологій: інтегративні, проблемно-евристичні, ігрові художньо-педагогічні, інтерактивні, комп'ютерні, модульні, сугестивні.

### **Інтерактивне навчання музики в ЗНЗ**

Інтерактивні методи на уроці музичного мистецтва як засіб активізації взаємодії між учнями в навчальній діяльності. Парні та групові форми роботи. Сюжетно-рольові та інтерактивні ігри. Інтерактивні методи під час роботи над піснею (метод проблем, рольова імітаційна гра, виконавський конкурс), в процесі організації слухання музики («Світська

розмова», рольова імітаційна гра, асоціації, робота в групах, конкурс, вікторина, «Мікрофон»), засвоєння навчальної інформації (образні моделі, епіграф, «Дерево мудрості», метод проекту, рольові імітаційні ігри «Кореспонденти», «Прес-конференція», «Наукова конференція»).

### **Проблема інтересу в методиці музичного виховання школярів**

Інтерес як вибіркова спрямованість психологічних процесів людини на предмети і явища дійсності, прагнення займатися діяльністю, що приносить задоволення. Стимулювання інтересу до музики та уроків музичного мистецтва через зміст навчання; через методи та форми навчання; через міжособистісні стосунки в колективі.

### **Музичне сприймання як психолого-педагогічна проблема**

Організація слухання музики: вступна частина (бесіда-зацікавлення, питання, завдання перед сприйманням), слухання музичного твору, бесіда-аналіз, обговорення творчих інтерпретацій, «створення композицій» тощо.

### **Основні напрями дослідницької роботи вчителя музики**

В діяльності учителя музики дослідницький напрямок пов'язаний з аналізом власної музично-педагогічної діяльності, узагальненням досвіду кращих учителів, застосуванням ефективних методичних прийомів з потребою здійснювати на практиці педагогічний експеримент. Для цього учителю-досліднику необхідні знання теоретичних основ дослідження та наступні уміння: спостерігати та аналізувати навчальний процес, виявляти та систематизувати педагогічні факти, прогнозувати рівень музично-естетичних знань та розвитку школярів.

Музикант-педагог-дослідник ставить перед собою спеціальні задачі, пов'язані з розвитком методології педагогіки музичної освіти: наприклад, розробити новий метод музично-педагогічного дослідження, вирішити ту чи іншу музично-педагогічну проблему з методологічних позицій. Результатом його діяльності повинне стати одержання нового знання в галузі педагогіки музичного (музично-педагогічного) освіти.

### **Урок музичного мистецтва в ЗНЗ. Методика його проведення**

Урок музичного мистецтва як основна форма реалізації завдань музичного виховання. Загальнопедагогічна структура уроку: повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів; перевірка, оцінка і корекція засвоєних раніше знань, навичок, умінь; відтворення і корекція опорних знань учнів; сприймання та осмислення, узагальнення та систематизація учнями нових знань; підсумки уроку, повідомлення домашнього завдання. Специфіка та варіативність структури уроку музичного мистецтва

### **Методи музичного виховання. Наочний метод на уроці музичного мистецтва**

Поняття методу: у широкому змісті слова як сукупності педагогічних способів, спрямованих на вирішення завдань і освоєння змісту музичної освіти; у вузькому змісті як прийому, спрямованого на освоєння музичних знань, умінь, навичок. Загальнопедагогічні методи викладання музики. Класифікації: за джерелом отримання інформації, за характером пізнавальної діяльності учнів; за характером логічного мислення; за принципом розчленування чи об'єднання знань.

Спеціальні та інноваційні методи музичної освіти: метод спостереження за музикою, метод переконання і захоплення музикою, метод імпровізації (Б. Асаф'єв); метод співпереживання (Н. Ветлугіна, Д. Кабалевський); метод роздумів про музику (Д. Кабалевський); метод забігання вперед і повернення до вивченого (Д. Кабалевський); метод створення композицій (Д. Кабалевський, Л. Горюнова); метод музичного узагальнення (Е. Абдуллін); метод емоційної драматургії (Д. Кабалевський, Е. Абдуллін); метод створення художнього контексту (Л. Горюнова); метод інтонаційно-стильового осягнення музики (Б. Асаф'єв, Д. Кабалевський, В. Медушевський, О. Критська); метод переінтонування (В. Медушевський, О. Критська); метод моделювання художньо-творчого процесу (В. Давидов, А. Мелік-Пашаєв, Л. Школяр) та ін.

### **Види діяльності на уроці музичного мистецтва**

Гра, навчання, праця – види діяльності, що здійснюють найбільший вплив на розвиток особистості (генетично змінюючи одна одну, вони співіснують протягом усього життя людини).



Діяльність композитора, виконавця та слухача як основа видів музичної діяльності: творчість, спів, рухи під музику, гра на елементарних музичних інструментах, слухання, теоретичне вивчення музики.

### **Розвиток виконавських навичок у хоровому колективі**

Співоча діяльність – найбільш доступний спосіб музикування. Хор як музична організація, вокально-виконавський колектив, об'єднаний і організований творчими цілями і завданнями. Головна мета: розвиток особистості дитини, розвиток його емоційної сфери, інтелекту, зародження і розвиток естетичних почуттів, становлення моральної позиції, пізнання законів людської моралі. Принципи організації музично-виховної роботи в шкільному хоровому колективі: єдина спрямованість, систематичність, комплексний характер музичного впливу на особистість дитини в системі класної і позаурочної роботи; демократичність.

### **Комплексність використання різних видів діяльності на уроці музичного мистецтва**

Комплексність як принцип музично-виховної роботи. До комплексу можуть увійти: спів, сольфеджування, ритміка, гра на музичних інструментах, імпровізація, слухання музики, теоретичне вивчення музики.

Комплекс опирається на один вид діяльності – хоровий спів чи слухання музики. Важливим є весь комплекс видів музичної діяльності, «а виділення якого виду за рахунок іншого зруйнує саму суть музичного виховання».

### **Інтеграція мистецтв на уроці музичного мистецтва**

Інтегрування як дієвий засіб структурування змісту і систематизації навчального матеріалу в органічних зв'язках, як інноваційна педагогічна технологія.

Їх реалізація через систему творчих завдань інтегративного типу, що передбачають активізацію міжсенсорних образних асоціацій учнів у процесі сприймання та художньо-творчої діяльності.

### **Програми дисциплін художньо-естетичного циклу за державним стандартом**

Навчальні предмети художньо-естетичного циклу: музичне, образотворче мистецтво, інтегрований курс «Мистецтво», художня культура. Забезпечення їх викладання відповідними програмами для початкової, основної та старшої школи.

Мистецька освіта й виховання має спрямовуватись у площину цінностей особистісного розвитку школярів на основі виявлення художніх здібностей, формування різнобічних естетичних інтересів і потреб, становлення в кінцевому рахунку творчої індивідуальності кожного учня.

### **Зміст, завдання дисциплін художньо-естетичного циклу в ЗНЗ**

«Методичні рекомендації щодо вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу» як документ, що регламентує завдання дисциплін художньо-естетичного циклу в ЗНЗ. Головне завдання - накопичення особистісного художньо-естетичного досвіду.

Завдання у галузі художньо-естетичної освіти: формування особистісних художньо-естетичних цінностей і компетентностей - важливих складників естетично розвиненої особистості, що полягає в її здатності керуватися набутими художніми знаннями й уміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній практичній художньо-творчій діяльності згідно із загальнолюдськими естетичними цінностями й власними світоглядними позиціями, естетичними смаками.

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою. Виділені такі рівні компетентності.

**I рівень – початковий.** Відповіді вступника при відтворенні навчального матеріалу елементарні, фрагментарні, зумовлені початковими уявленнями про сутність психолого-педагогічних та методичних закономірностей. У вирішенні завдань вступник не виявляє самостійності, демонструє низький рівень умінь аналізу освітнього процесу, приймати рішення. Вступник володіє окремими поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії (принципи).

**II рівень – середній.** Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не обґрунтовуючи взаємозв'язок між ними, знає та може сформулювати з допомогою викладача окремі теоретичні положення за словесним формулюванням і, навпаки; припускається помилок, які повною мірою самостійно виправити не може.

**III рівень – достатній.** Вступник знає і може самостійно сформулювати основні закони, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може схарактеризувати основні положення теорії, самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях та спроможний навести приклади їх застосування у практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Вступник може самостійно робити висновки, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.

**IV рівень – високий.** Вступник має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вступника відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.

**Таблиця відповідності рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
<b>Початковий</b> відповіді вступника невірні, фрагментарні, демонструють нерозуміння програмного матеріалу в цілому	<b>1-99</b>	незадовільно
<b>Середній</b> відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризується поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності у висловленні думки	<b>100-149</b>	задовільно
<b>Достатній</b> відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності не принципового характеру	<b>150-179</b>	добре
<b>Високий</b> відповіді вступника визначаються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу	<b>180-200</b>	відмінно

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.).
2. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. - №7.– С. 1-18.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти: Схвалено рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 17.08.2017 р., протокол № 6/1-2. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
6. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
7. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
8. Алиев Ю. Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта [Текст]: учеб. пособие для студентов пед. институтов. - М.: Владос, 2002. - 228с.
9. Безбородова Л.А., Алиев Ю.Б. Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях [Текст]: учеб. пособие для студ. музфак. педвузов. – М.: Академия, 2002. – 416с.
10. Буцяк В.І., Турко Н.Є. Розвиток фортепіанної техніки на початковому етапі навчання: навчально-методичний посібник – Рівне: РДГУ, 2017, -59с.
11. Генезис і функціонування музичних інструментів (бандура, баян, гітара, скрипка, фортепіано): Навчально-методичний посібник / Уклад. В.І. Буцяк, Н.Є. Турко, Л.А. Пастушенко / – Рівне: РДГУ, 2018. – 72 с.
12. Гончаренко С. І. Український педагогічний словник.– К.: Либідь.– 1997.
13. Горюнова Л. В. Развитие ребенка как его жизнетворчество // Искусство в школе. - 1993. - N 1. - С. 15-21.
14. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі [Текст]: Метод. Посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. - 105с.
15. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяніста [Текст]: підручник для муз. ВНЗ та училищ. - К.: Муз. Україна, 1983.
16. Из истории музыкального воспитания [Текст]: хрестоматия / Сост. О.А.Апраксина. - М.:Просвещение,1990. - 207с.
17. Кабалевский Д.Б. Як розповідати дітям про музику?. - К.: Муз. Україна, 1989. - 191с.
18. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України.- К.:Муз.Україна,1989.-134с.
19. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій // Мистецтво і освіта. – 2001. - №1. – с.2-5.
20. Методологическая культура педагога-музыканта [Текст]: учеб. пособие для студ. высш. пед. Учеб. заведений / Под ред Э. Б. Абдуллина. – М.: Академия, 2002. – 272с.
21. Никон О.К. «Самостійна робота студентів з вивченням українського фортепіанного репертуару (поліфонічні твори). Методичні рекомендації з курсу «Загальне фортепіано», «Основний музичний інструмент» для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» денної та заочної форми навчання. – Рівне: РДГУ, 2017. – 30 с.
22. Печерська Е. П. Музичне виховання дітей і творчість учителя // Початкова школа.- 1997.-№1.-С.34-37.
23. Самостійна робота студентів над сонатами українських композиторів. Методичні рекомендації з курсу «Основний музичний інструмент» для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» денної та заочної форм навчання. Рівне – 2018. / Упорядник М.М.Остапчук. – Рівне: РДГУ, 2018. – 29 с.
24. Печерська Е. П. Уроки музики в початковій школі [Текст]: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 272с.

25. Пономаренко М. І. Педагогічна і творча діяльність українських композиторів у музично-естетичному вихованні школярів. - Рівне: РДГУ, 2003. - 300с.
26. Ростовський О. Я. Методика музичного виховання в основній школі. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000.
27. Ростовський О. Я. Методика музичного виховання в початковій школі. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000.
28. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання.– К.: ІЗМН, 1997.
29. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти [Текст]: навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640с.
30. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти [Текст]: навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. – 640с.
31. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька [Текст]: навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360с.
32. Смалько М.Ф., Яковенко Л.П. Самостійна робота у фортепіанному класі. Робочий зошит І курсу «Основний музичний інструмент». Навчальний посібник для студентів І курсу вищих мистецьких навчальних закладів освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» та 014 «Середня освіта. Музичне мистецтво»/ М.Ф.Смалько, Л.П. Яковенко. – Рівне: О.Зень, 2016. -104 с.
33. Технологія колективного музикування. Методичний посібник / Упор. О.О.Гумінська.- Рівне: РОІППО, 2018.-64с.
34. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі [Текст]: метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 216с.
35. Черкасов В.Ф. Музично-педагогічна освіта на межі двох тисячоліть (1991 - 2010). Навч. посібник.- Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД»,2-11.- 380с.
36. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю [Текст] / С. В. Шип. - К.: Заповіт, 1998. - 368 с.

## ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. <http://library.rshu.edu.ua/>
2. <http://www.info-library.com.ua>
3. <http://www.lib.meta.ua>
4. <http://www.lib.ua-ru.net>
5. <http://www.nbu.gov.ua>
6. <http://www.osvita.org.ua>
7. <https://pidruchniki.com/>
8. <http://www.toke-cha.ru/penie.html>